

वाणगंगा नगरपालिकाका नगर प्रमुखबाट प्रथम नगर सभाको उद्घाटन समारोहमा आर्थिक वर्ष २०७४।७५ का लागि प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेट बक्तव्य

प्रमुख अतिथिज्यू,
माननीय सांसदज्यूहरु,
प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यू,
नगरप्रमुखज्यूहरु
राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु,
विभिन्न सरकारी कार्यालय तथा गैरसरकारी संघ संस्थाका एवं नागरिक समाजका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,
नगर सभाका सबै सदस्यज्यूहरु
विभिन्न पेशागत संगठनका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरु,
समाजसेवी बुद्धिजीवीज्यूहरु,
राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,
पत्रकारज्यूहरु,
भद्र महिला एवं सज्जनवृन्द !

नगरपालिकाको प्रथम नगर सभाको उद्घाटन सत्रको अवसरमा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई वाणगंगा नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दछु । यस नगरपालिकाको नगर प्रमुखको रूपमा प्रथम नगर सभाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न पाउंदा खुसी प्रकट गर्दछु ।

विगत लामो समयसम्म जनप्रतिनिधि विहिन अवस्थामा हालै सम्पन्न भएको निर्वाचन पश्चात् नगर प्रमुखको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को वार्षिक, नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न लागि रहेको यस गरिमामय क्षणमा म राष्ट्रको अग्रगामी राजनैतिक परिवर्तन र सामाजिक, आर्थिक सम्बृद्धिका लागि विभिन्न समयमा सहादत प्राप्त गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात सम्पूर्ण शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।

नेपालको संविधानले नगरपालिकालाई स्थानीय सरकारको हैसियत प्रदान गरेको छ । स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात् नगरपालिकामा जनप्रतिनिधी निर्वाचित भइ कार्य जिम्मेवारी प्रारम्भ गरिएता पनि हालसम्म स्थानीय तह संचालन सम्बन्धी कानूनी आधारहरु तयार भइसकेका छैनन् । तथापी हामीले उपलब्ध साधन स्रोत, जनशक्तिको उच्चतम उपयोग हुने गरी नगरपालिकाको क्रियाकलापहरु आगाडि बढाइरहेका छौं ।

नेपालको संविधानले लिएका नीति, चौधौं आयोजनाले लिएका नीति तथा कार्यक्रमहरु, नगरपालिका बस्तीस्तरबाट छनौट भइ आएका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकतामा राखी नगरपालिकाको यो वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्ताव गरिएको छ । सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियाको माध्यमबाट आयोजना छनौट गर्न सहयोग गर्नुहुने नगर सभाका सबै सदस्यज्यूहरु, स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, स्थानीय समाजसेवी, बुद्धिजीवि, नागरिक समाज तथा सबै नगरवासी र संचार माध्यमको सक्रिय सहभागिता, सहकार्य र महत्वपूर्ण सल्लाहलाई म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

नगरसभाका सदस्यहरु तथा उपस्थित आदरणीय महानुभावहरु

अब म आ.व. ०७३।७४ मा सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरुको संक्षिप्त प्रगति विवरण पेश गर्दछु ।

गत आर्थिक वर्षमा नगरपालिकामा उपलब्ध साधन स्रोतको महत्तम उपयोग गरी नगरवासीलाई विकासका अवसरहरु पुर्याउने प्रयास भएका छन् । साथै नगरपालिकाको संयन्त्र मार्फत दैनिक सेवा प्रवाहका गतिविधीहरु संचालन ल्याइएको थियो । सो अवधिमा भएका मुख्य भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक विकास तर्फका उपलब्धीहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- सडक कालोपत्रे ११ कि.मी., ग्राभेल २५ कि.मी., नयाँ सडक निर्माण तथा विस्तार १८ कि.मी
- कल्भर्ट ३२ वटा,

- ढल निकास ४६० मि.,
- ५८ वटा विभिन्न साइजका ट्यूम पाइप जडान
- १ कि.मी सिंचाइ नहर निर्माण
- ५० वटा सौर्य सडक बत्ती जडानका लागि प्रक्रियामा रहेको
- खानेपानी तर्फ धारा र ट्यूबेल गरी १२ वटा जडान
- सार्वजनिक तथा समुदायमा आधारित शौचालय निर्माण ५ वटा,
- विभिन्न वडाहरुमा सामुदायिक भवन निर्माणको क्रममा १६ वटा भवन निर्माण/मर्मत संभार भएका,
- ८ वटा खेलकुद मैदान सुधार,
- विभिन्न वडाहरुमा रहेका धार्मिक तथा पुरातात्विक स्थलहरुको संरक्षण तथा निर्माण कार्य २६ वटा,
- पार्क सुधार तथा निर्माण १ वटा
- सामाजिक विकास तर्फ महिला, बालबालिका, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक तथा अन्य पछाडि परेका वर्गका लागि विभिन्न किसिमका सिप विकास कार्यक्रम २३ वटा,
- क्षमता विकास कार्यक्रम ३३ वटा, शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरु ४ वटा,
- सचेतना कार्यक्रम १२ वटा र अन्य स साना कार्यक्रमहरु १२२ वटा

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तर्फ यस अवधिमा एकल महिला १८१६, ज्येष्ठ नागरिक २२२९, दलित बालबालिका २३७, पूर्ण अपांगता भएका व्यक्ति ७९, अति अशक्त व्यक्ति १६९ र अन्य २५१ गरी कुल ४७८१ जनाले सामाजिक सुरक्षाभत्ता पाउनुभएको छ । जसमा कुल ८,४४,७३,४०० (आठ करोड चवालीस लाख त्रीहत्तर हजार चार सय) रकम वितरण भएको छ ।

आ.ब ०७३।७४ मा चालु खर्च तर्फ २ करोड ५९ लाख ७३ हजार, सामाजिक सुरक्षा तर्फ ८ करोड ४४ लाख ७३ हजार ४ सय र पुजिगत खर्च तर्फ १२ करोड ०९ लाख ४६ हजार (स्थानीय जनताको लागत सहभागिता सहितको रकम) रकम खर्च भएको छ ।

नगरसभाका सदस्यहरु तथा आदरणीय महानुभावहरु,

अब म नगरपालिकाको समग्र विकासका निम्ती नगरपालिकाले आगामी दिनमा अवलम्बन गर्ने नीति, कार्यक्रम तथा बजेट संक्षेपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

नगरपालिकाले अवलम्बन गर्ने नीति :

नगरपालिकाको भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक लगायत समग्र विकासको लागि वि.सं २१०० सम्मको लागि २५ वर्षे बृहत गरुयोजना तयार गरीने छ । सोहि बृहत गरुयोजनाको आधारमा क्षेत्रगत रुपमा विभिन्न आवधिक तथा अल्पकालीन योजना तयार गरी एक समृद्ध नगर निर्माणको अभियानलाई अगाडि बढाईने छ । त्यसैको आधारमा यस अवधिको लागि नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्ताव भएको कुरा जानकारी गराउन चाहान्छु ।

१) शहरी योजना तथा भौतिक पूर्वाधार

- नगरको समग्र विकासको मार्गदर्शनका लागि भूउपयोगको नीति सहितको बृहद् शहरी विकास योजना तयारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ठूला पूर्वाधारहरुको Detail Project Report (DPR) तयार गरी सोको आधारमा लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर सभा भवन निर्माण, बसपार्क निर्माणका लागि जग्गाको खोजी गरी आवश्यक प्रक्रिया शुरुवात गरिनेछ । साथै प्रत्येक वडामा सामुदायिक सभाहल निर्माणको लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

- नगर यातायात गुरुयोजनाका आधारमा नगरमा चक्रपथ निर्माण, दुई जिल्ला जोड्ने सडकहरु र मुख्य मुख्य नगरका मुख्य रणनीतिक सडकहरुलाई उपयुक्त ढल निकास सहित आगामी ५ वर्ष भित्र कालोपत्रे सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ ।
- नेपाल सरकारको पहिलो प्राथमिकता (P1) र दोश्रो प्राथमिकता (P2) मा परेका सडक लगायतका अन्य क्रमागत आयोजनाहरुलाई निरन्तरता दिन आवश्यक पहल, समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- सडक पुलहरु निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- एक वडा कम्तिमा १ कि.मि. पक्की सडक निर्माणको नीति अबलम्बन गरिने छ । नगरस्तरीय सडकहरु नगरबासीको लागत सहभागितामा प्रतिस्पर्धा आधारित भइ ५०।५० प्रतिशत र ७०।३० प्रतिशतको अवधारणा बमोजिम संचालन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- नगरका पञ्चाङ्गि परेका क्षेत्र तथा विशेष प्राथमिकता परेका क्षेत्रमा सडक निर्माण गरिनेछ । साथै सडकको दुवै तर्फ अनिवार्य रुपमा शहरी सौन्दर्यता एवं हरियालीका लागि बोटविरुवा रोप्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कच्चि तथा ग्राभेल सडकहरुलाई बाढ्ने महिना संचालन गर्न नियमित मर्मत संभारका लागि मर्मत संभार कोष निर्माण गरिनेछ ।
- स्थानीय समुदाय तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरी नगरपालिकाका मुख्य सडकहरुमा सौर्य सडक बत्ति जडान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- सिंचाइ, खानेपानी, विद्युतिकरण जस्ता भौतिक पूर्वाधारको कमि भएका स्थानमा उक्त सेवाहरु पुर्याउन सम्बन्धित निकायहरूसंग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- वाणगंगा नदीको दुवै तर्फको तटबन्धको लागि विशेष योजना तयार गरिनेछ । साथै कोइली नदी, धिरी खोला लगायतका नदि तथा खोलाहरुमा कटान नियन्त्रणको लागि साभेदारी संस्थाहरुको खोजी गरी तटबन्ध गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गा, भौतिक संरचना, ताल पोखरी एवं अन्य श्रोतहरुको संरक्षण, प्रवर्धन तथा परिचालनको लागि विशेष योजना बनाइनेछ ।
- राष्ट्रिय भवन निर्माण आचार संहिता र नेपाल सरकारले निर्धारण गरेका मापदण्डहरुको आधारमा भवन निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका घोषणा हुनु पूर्व बनेका तर हालसम्म पनि अभिलेखिकरण नभएका घरहरुको हकमा निश्चित समय दिइ अभिलेखिकरण गरिनेछ । अभिलेखिकरण गरिएका घरहरुलाई नगरपालिकाबाट दिइने आधारभूत सेवा दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको स्वीकृती नलिइ सरकारी, प्रति जग्गामा बनेका घर संरचनाहरु र बिना स्वीकृती उपयोग भएको सरकारी प्रति जग्गाको समेत लगत लिइ उचित व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइएकोछ ।
- नगरमा हरियाली प्रवर्द्धनका लागि प्रति घरमा कम्तिमा दुई वटा रुख अनिवार्य रोप्नुपर्ने नीति अंगिकार गरी कडाइका साथ पालना गराइनेछ ।
- नगरमा सडकहरु विस्तार गर्दा कम्तिमा ६ मिटर चौडाइ हुनुपर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य रुपमा पालना गराइनेछ ।
- एक वडा कम्तिमा एक उद्यान निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- बणगंगा नगरपालिकामा एउटा विशेष औद्योगिक क्षेत्र निर्माणको लागि पहल गरिने छ ।
- वडाहरुको प्रोफाईल तयार गरी पूर्वाधारहरुको बर्गिकरणका आधारमा विकासका क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकरण गर्ने नीतिलाई अंगिकार गरिने छ ।

२) वित्तीय व्यवस्थापन नीति

- करका दरलाई समसामयिक बनाउँदै दायरालाई फराकिलो बनाइनेछ ।

- कर प्रशासनलाई पारदर्शी, चुस्त बनाइने छ । साथै सबै वडा कार्यालयहरूबाटै प्रविधिको उपयोग गरी कर असुली गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- आवश्यक तयारी गरी घरजग्गा करको सट्टामा एकीकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- बजार व्यवस्थापन समिति, उद्योग वाणिज्य संघ तथा स्थानीय समुदायसँग सहकार्य गरी हाट बजार स्थल, सार्वजनिक पोखरी एवं श्रोतहरूको उचित व्यवस्थापन गरिदै लगिनेछ ।
- तोकिएको समयमै राजस्व तिर्ने र सबैभन्दा बढी राजस्व तिर्ने व्यक्ति, फर्म वा संस्थालाई पुरस्कार र सम्मानको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बेरुजु एवं पेशिक फछ्यौट गर्ने नीतिलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ । शुन्य पेशकी नीति अनुसरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- राजस्व सम्भाव्यता अध्ययन गरी नगरक्षेत्र भित्रका संभाव्य आर्थिक श्रोतहरूको पहिचान गरी उचित व्यवस्थापन गरिने छ ।
- राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम प्राप्तीका लागि पहल गरिनेछ ।
- सार्वजनिक, नीजि, साभेदारीको अवधारणालाई प्राथमिता दिइने छ ।
- सहकारीतामा आधारित आर्थिक सामाजिक क्रियाकलापलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

३) सामाजिक विकास नीति

- समावेशी तथा समतामूलक विकासको लागि महिला, आदीवासी, जनजाती, बालबालिका, दलित, अपांग, मधेसी, मुस्लिम, अल्पसंख्यक पिछडा वर्गको बृहत्तर विकास गर्न उनीहरूकै सहभागितामा विभिन्न लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- राज्यले दिने सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन बैंक मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिनेछ ।
- शिक्षासँग सम्बन्धित निकायहरूसँग सहकार्य गरी शैक्षिक पूर्वाधार तथा प्राविधिक शिक्षा केन्द्रित अन्य कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । साथै शैक्षिक गुणस्तरको लागि वडा तथा नगर तहबाट नियमित अनुगमनको व्यवस्था मिलाइने छ । शैक्षिक मापदण्डका आधारमा शैक्षिक संस्थाहरूको विस्तार तथा एकिकरण गर्दै लगिने छ ।
- नगर क्षेत्र भित्र विभिन्न विश्वविद्यालयका आंगिक क्याम्पसहरू निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- टोल बस्तीहरूमा टोल विकास संस्था तथा अन्य सामुदायिक संस्थाहरू मार्फत अनौपचारिक शिक्षा, महिला हिंसा, ज्येष्ठ नागरिक सुरक्षा, अपांगता, वातावरण संरक्षण, लागुऔषध, दूर्ब्यशनी नियन्त्रण जस्ता विषयहरूमा सचेतनामूलक कार्यक्रम तथा अभियानहरू संचालन गरिनेछ ।
- नगरमा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सुरक्षित मातृत्व, पोषण, क्षयरोग, कुष्ठरोग निवारण, बालस्वास्थ्य, परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन, यौनरोग तथा एच.आई.भी. नियन्त्रण, सामुदायिक स्वास्थ्य, सिकेलसेल जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक टोलमा टोल विकास संस्था गठन गरी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू र स्थानीय स्तरका स साना योजनाहरू सोहि संस्था मार्फत कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै स्थानीय तहमा अस्थित्वमा रहेका सामुदायिक संस्था, क्लब, उपभोक्ता समितिहरूलाई परिचालन एवं नियमित गराइनेछ ।
- नगर तथा समुदायस्तरमा विपद् व्यवस्थापन योजना तयार गरिनेछ । साथै नगरपालीकामा एक विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धि कार्यहरू संचालन गरिनेछ ।
- नगरमा रहेका थारु समुदाय, अन्य जनजातीहरूको भाषा, संस्कृति, कला, शीप तथा पहिचान संरक्षणको लागि आवश्यक योजनाहरू संचालन गरिने छ ।

- नगरक्षेत्राट बैदेशिक रोजगारमा जाने युवाहरुको सुचना अध्यावधि गरी पूर्व सचेतना, शीप विकास तथा जोखिम न्युनिकरणका लागि योजना बनाई कार्यन्वयन गरिने छ ।
- नगरक्षेत्रको आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरणका लागि विभिन्न विकास साभेदार निकाय, दातृनिकाय एवं दातृराष्ट्रहरुसंग आवश्यक समन्वय एवं सम्बन्ध विस्तार गरिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गैसस, सहकारीहरुको प्रोफाइल तयार गरी सहकार्य, सहजीकरण र समन्वयमा बृद्धि गर्न नगरपालिकामा फोकल डेस्कको व्यवस्था गरिनेछ र गैससहरुलाई विकासको साभेदारको रुपमा सहकार्य गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरको बाह्य क्षेत्रमा पहुच बृद्धि, क्षमता अभिवृद्धि, पर्यटन विकास तथा साँस्कृतिक आदान प्रदानकानका लागि विश्वका विभिन्न नगरपालीकाहरुसंग भगिनी सम्बन्ध स्थापनाका लागि पहल गरिने छ ।
- विकास प्रकृयाको महत्वपुर्ण आयाम सामाजिक परिचालनलाई परिणाममुखि योजनाका आधारमा निरन्तरता दिईने छ । सामाजिक परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन सहजकर्ता तथा पदाधिकारीहरुलाई आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।

४) सार्वजनिक सेवा प्रवाह एवं संगठन विकास नीति

- नगरपालीका, वडाहरु तथा नगरमा रहेका सेवा प्रदायक निकायहरुको कार्यशैलीमा **'जनतालाई साशन हैन सहजीकरण सहितको सेवा'** भन्ने मुल मर्मका आधारमा सेवा प्रवाहलाई सम्पादन गरिने छ ।
- सबै वडाको छुट्टा छुट्टै कार्यालय स्थापना गरी वडास्तरबाट सेवा प्रवाह गरिने छ ।
- वडा कार्यालय तथा नगर कार्यपालिकाको भवन लगायत अन्य पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- कार्यक्रमहरु तथा सेवा प्रवाहमा पारदर्शिता एवं जवाफदेहिता कायम गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ । साथै नियमित रुपमा अनुगमन, मुल्याकन तथा समिक्षा र सार्वजनिक सुनुवाइका कार्यक्रमहरु गरिने छ ।
- नगरस्तरिय संजाल कायम हुने गरी सबै नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र सबै वडा कार्यालयहरुमा प्रविधिको उपयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कामको चाँप तथा वित्तीय स्रोत विश्लेषणका आधारमा संगठन विकास अध्ययन गरी छिटो, छरितो र चुस्त संगठन संरचना कायम गरिनेछ ।
- निर्वाचित पदाधिकारीहरुका लागि क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि तालिम, कार्यशाला गोष्ठी, अवलोकन भ्रमण, अध्ययन अनुसन्धान लगायतका अन्य अवसरहरु प्रदान गरिनेछ ।
- कर्मचारीको काम प्रति उत्प्रेरणा र मनोबल बढाउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ । साथै समयानुकूल क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक अवसरहरु प्रदान गरिने छ ।
- नगरपालीका भित्र वित्तीय सेवा संचालन गरिरहेका विभिन्न वित्तीय संस्था एवं सहकारीहरुको सेवाको प्रभावकारीता एवं आमजनताको वित्तीय क्षेत्रमा सहज पहुँचका लागि आवश्यक संयन्त्र बनाई नियमन गरिनेछ ।
- न्यायिक समिति मार्फत विवादहरुलाई न्यायोचित रुपमा समाधान गर्दै लगिनेछ ।

५) कृषी, लघुउद्यम तथा वन वातावरण सम्बन्धी नीति

- कृषी क्षेत्रको विकासका लागि सहकारी खेती, साना सिंचाइ, बाली विकास कार्यक्रम, माटो परिक्षण सेवा, सकलन केन्द्र स्थापनामा सहयोग जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरी आयात प्रतिस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- युवा, गरिब, पिछडिएको वर्ग एवं समुदायको विकासका लागि पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी वन, लघु उद्यम, कृषि, पशुपालनलाई व्यवसायिक बनाई रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ ।
- परम्परागत सीप, कलाको संरक्षण गरी उद्यमशील तथा व्यवसायिक उन्मुख बनाउन जोड दिइनेछ ।
- सामुदायिक वन, साभेदारी वन तथा अन्य वन संरक्षण र परिचालन सम्बन्धी संरचनाहरुसंग सघन समन्वय गरिने छ साथै लागत सहभागिताका आधारमा विकास आयोजना संचालन गर्ने नीत अवलमन गरिने छ । साथै स्थानीय समुदायहरुको सक्रियतामा वन क्षेत्रको संरक्षण र विकासमा जोड दिइनेछ ।

- नगर क्षेत्रका सबै वन समितिहरूलाई समन्वय गर्नका लागि नगर वन समन्वय समिति गठन गरिनेछ ।
- फोहरमैलाको वर्गिकरण गरी कुहिने फोहर घरमै व्यवस्थापनका लागि समुदायलाई सक्रिय बनाइनेछ छ ।
- फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न जग्गा खोजी गरी ल्याण्ड फिल्ड साइट निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- योजना निर्माण तथा संचालन गर्दा वातावरण मैत्री विकासलाई सँगसँगै लगिनेछ ।
- वातावरणमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई क्रमशः कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

५) पर्यटन, संस्कृति संरक्षण, खेलकुद, संचार सम्बन्धी नीति

- नगरक्षेत्र भित्रका नन्दनगर, रामदत्तवन, छापेढुंगा, सुपादेउराली मन्दिर, रतनपुर ताल, कोपवा ठूलोपोखरी, श्रृंगीघाट, मधुवन, लक्ष्मणघाट (बोलबम धाम), कपिलधाम, बुद्धवनकाटिका, ओशो आश्रम बोडगाँउ, राजापानी, रामजानकी मन्दिर भलवाड, महाशिवरात्री हथौसा मेला, लगायतका क्षेत्रलाई धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रका रूपमा विकास गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका कला, संस्कृति, पुरातात्विक सम्पदाको संरक्षणका लागि सहकार्य गरिनेछ ।
- खेदकुदको विकासका लागि सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- बुद्ध रंगशाला लगायतका नगर भित्रका खेलमैदानहरूको पूर्वाधार निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाहरूका हरेक गतिविधीहरू निश्चित समयमा संचार माध्यमबाट प्रशारण गरिनेछ ।
- संचार माध्यमहरूसँग आवश्यक सहकार्य गरिनेछ ।

६) अन्य नीति

- सबै किसिमका आयोजना कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन मुल्यांकन गर्ने र प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा सुधार गर्दै लगिनेछ ।
- छाडा चौपायाहरूको व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- माथि उल्लेखित नीतिहरू बाहेक नगरपालिकाले आवश्यकतानुसार विभिन्न नीति लिइ सोही अनुसारका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दै लैजानेछ ।

नगर सभाका सदस्य तथा उपस्थित आदरणीय महानुभावहरू,

अब म आ.व. २०७४/७५ को प्रस्तावित पूजिगत बजेट तर्फका मुख्य कार्यक्रमहरू र विनियोजित बजेटको विवरण संक्षेपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु ।

- सबै वडामा वडास्तरीय कार्यक्रमका लागि कम्तिमा रु ११ करोड
- नगरका भौतिक सडक, खानेपानी, सिंचाई, नदिनियन्त्रण जस्ता ठूला पूर्वाधार कार्यक्रमका लागि रु. १६ करोड
- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयको भवन निर्माणका लागि १ करोड ३० लाख
- विभिन्न विकास साभेदारहरूसँगको लागत सहकार्यमा कार्यक्रमहरू संचालनका म्याचिडफण्डका लागि रु. १ करोड
- कृषी कार्यक्रमका लागि १ करोड,
- लक्षित वर्ग कार्यक्रम (महिला, बालबालिका, दलित, जनजाती, अपांगता भएका व्यक्ति) का लागि रु १ करोड
- पशु सेवासँग सम्बन्धित कार्यक्रम ४१ लाख ९० हजार,
- नगरस्तरीय स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रमका लागि १ करोड
- नगरस्तरीय शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रमका लागि ५० लाख
- महिला, दलित, जनजाती, पछाडि परेका वर्गका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालनका लागि रु १ करोड
- मर्मत संभार कोषका लागि २५ लाख र दैवी प्रकोप कोषका लागि १५ लाख,
- फोहरमैला व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षणका लागि १० लाख

- लघुवित्त तथा युवा लक्षित आर्थिक आय आर्जनका क्रियाकलाय २० लाख
- सामाजिक परिचालन कार्यक्रम तथा टोल विकास संस्था परिचालनका लागि १५ लाख
- पर्यटन संस्कृति संरक्षणका लागि १० लाख, खेलकूद विकासका लागि १५ लाख
- संचार क्षेत्रका लागि १० लाख,
- नगरको एकिकृत विकास योजना तर्जुमा र नगर प्रोफाइल तयारीका लागि ३० लाख
- विभिन्न निकायहरु संगको संस्थागत सहकार्यको लागि १५ लाख
- संगठनको क्षमता विकास तथा अन्य प्रवधनात्मक कार्यक्रमको लागि १० लाख
- अन्य पुजिगत सुधार कार्यक्रमको लागि १० लाख

आ.व. ०७४/७५का लागि रु. कुल रकम रु. ६७ करोड करोड ३३ लाख ५९ हजार ९ सय ३६ रुपैया मात्र विनियोजन गरिएको छ । जस मध्ये चालु खर्च तर्फ सामाजिक सुरक्षा भत्ता, शिक्षा, स्वास्थ्य तर्फको सशर्त कार्यक्रम र नगरपालिकाको चालु खर्च सहितका लागि रु ३० करोड ९ लाख ६४ हजार रकम विनियोजन भएको छ । जुन रकम कुल बजेटको ४५ प्रतिशत रहेको छ । पुँजिगत खर्च तर्फ रु. ३७ करोड २३ लाख ९५ हजार ९ सय छत्तीस रकम विनियोजन भएको छ । जुन रकम कुल बजेटको ५५ प्रतिशत रहेको छ ।

नगरपालिकाको वित्तीय स्रोत प्राप्ती तर्फ आन्तरिक श्रोत र राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रु. ५ करोड, नेपाल सरकारबाट वित्तीय समानिकरणबाट प्राप्त हुने निशर्त अनुदान तर्फ रु. ३३ करोड ३८ लाख ५९ हजार, नेपाल सरकारबाट शिक्षा र स्वास्थ्यका लागि शसर्त अनुदान बापत प्राप्त हुने १३ करोड ०६ लाख ९३ हजार, नेपाल सरकारबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत वितरण गरिने रकमका लागि रु १० करोड र नेपाल सरकार तथा अन्य विकास साभेदार निकायहरुबाट प्राप्त हुने सशर्त तथा विशेष अनुदानबाट २ करोड ३८ लाख, नगरपालिकाको संचित कोषमा रहेको विगतको रकम ३ करोड ५० लाख ८ हजार गरी कुल करोड ६७ करोड ३३ लाख ६० हजार रकम रहने अनुमान गरिएको छ ।

नगर सभाका सदस्य तथा उपस्थित आदरणीय महानुभावहरु,

अन्त्यमा, यस सभाको तयारी एवं नगरपालिकाको समग्र विकासमा प्रत्यक्ष एवं अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने यस समारोहका प्रमुख अतिथिज्यू, माननीय सभासदज्यूहरु, राजनैतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु, नगर उपप्रमुख सहित नगर सभाका सदस्यज्यूहरु, विभिन्न सरकारी एवं गैर सरकारी निकायका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु, नागरिक समाजका अगुवा, पत्रकारज्यूहरु, नगरपालिका सवै कर्मचारीहरु लगायत सम्पूर्ण नगरवासीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद

मंगल प्रसाद थारु
नगर प्रमुख
बाणगंगा नगरपालिका, कपिलवस्तु